

Tiszaújvárosi nyílt lakossági fórum

2013. Június 6. Derkovits Művelődési Központ 17.30.

Demokratikus jogállam: jog(ász)álom?!

Kolláth György

www.kollath.com

/a bevezető előadás olvasható már ezen a honlapon/

Életút, már skalpolt portréval

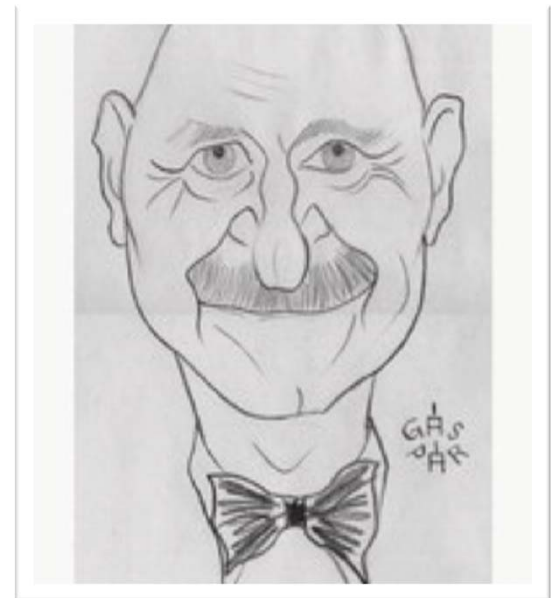
Kolláth György Béla: szolnoki születésű, budapesti ügyvéd, közigazgatási és alkotmányjogász. Szolnok: 1965 a Versegly Ferenc Gimnáziumban kitűnő érettségi. 1971: a szegedi JATE Jogi Karán summa cum laude diploma. Szakvizsgázott. Fél komolyan öregségi önnnyugdíjas.

Pálya: tanácsi dolgozó, minisztertanácsi főosztályvezető-helyettes, minisztériumok törvényelőkészítő főosztályvezetője, miniszteri biztos, közben egyesület-kutató, kormányhivatali főtanácsadó, prevenciós intézet helyettes vezetője, 2000. óta ügyvéd. Alkotmány-, közigazgatási, média- és sportjogot, általános jogot oktat egyetemeken, ill. főiskolán, az ELTE és a TF c. docense. Évente teljesít mintegy 1000 szakkommentárt. Hobby: mindenféle sport, filmek, rádiózás.

Kutatási terület: emberi jogok, államszervezet, civil társadalom és közhatalom, alkotmányos intézmények, közigazgatás, sportjog, médiajog, továbbá *humor a jog mindennapjaiban*.

Önállóan kimunkált, főbb törvényjavaslatok: állami kárfelelősség, kisajátítási jog, egyesületi jog, nemdohányzók védelme, kamarai jog, családi mediáció, sportbiztonság, kisebbségek választása, a prostitúció állami kezelése témaköreiben.

A **Marton Frigyes Emlékdíj birtokosa a közéleti humor** kategóriában. Jászladány díszpolgára. Sportkuratóriumi exelnök.

Gyorsnaszád: lejtős tavon, vízesésben

Közjogi előadással és fórum-beszélgetésre készültem: független elemzőként. Világnézetem, értékrendem baloldali: mint alkotmányjogász szakmailag pártatlanságra törekszem.

Szemléltetni szeretném: ami jogi nyűg és műhiba, az általános és szakpolitikai téren is ugyanaz. Ok és okozat összefügg. Az alkotmány, a jogállamiság állása: lakmuszpapír.

Operett-, ill. bővliország tűnik elő közjogi és egyéb összefüggésekben, vonatkozásban is.

2010 nyara óta új helyzet van. Demokráciájában kiüresedett, ténylegesen egy kézben összpontosult az orbáni állam és társadalom-kép. Az 3 év alatt öntörvényű, káros, hibás pályára állt. Bevégeztetett? Nem tudni: ha a politikai (vég)szükség úgy hozza, jöhet bármi.

Deresztő, süllyedő jogi totálkép rajzolódik ki: a világ, az unió ébredszik. De facto (miniszter)elnöki rendszer van Magyarországon: annak egy primitív, avított, zsarnoki, paternalista és összjátékra, alkotmányos értékekre, garanciákra mit sem adó változata.

Európában, s a mai történelmi-világpolitikai helyzetben ez bukó, de a bukás és a távozás napja eltérő. Egyház-kegyház-fegyház triász írja le találóan az Orbán-rendszert. Jócskán vannak kamuk, taposóaknak, bornírt részletek az AT-ben, de nem ezektől tarthatatlan a szisztéma. Fő baja, hogy megreformálhatatlan, jobbítása nem csupán esélytelen, de

realizálhatatlan is. Gyorsnaszád az oldalfelirat, de nincs hozzá lejtős tó, vízesés. Fejlődésre, önkorrekcióra képtelen, ám rövid-, középtávú túlélésre a banki tartalék még adhat forrást.

Logikája kizárólag hatalmi: de uralni és igazgatni, azaz kormányozni nem ugyanaz.

Diagnózistól terápiáig: a menetrend ma. Korrekciós 12 pontom olvasható a honlapomon, az ÉS-ben, és áttekintjük azt slágvortokban itt, ma is. Törvényi megkottázásra alkalmas, lényegi ajánlások ezek egy mélyenszántó rekonstrukcióhoz.

45 perces előhang

Előhang: egy kb. 45 perces vetített prezentáció, melyet nem olvasok fel, kiegészítetek csupán. 3 fő vonulat lesz: a) a jogállamiság 21 ismérve kritikus megközelítésben, b) a bűvös-bűnös 2/3, mint minősített többség értelmezése, c) végül a közjogi helyreállítás alfája és ómegája, a kodifikátor eszével és szemével. Aktuálpolitika tőlem csak közjogi reagálást vált ki. Bírálom a langyos kinyilatkoztatásokat a jövőről. Igénylem a karakteres, a nem jogász számára is vonzó kiállást. Típus-kérdés: mit csinál az alkotmányjogász, ha elvették a játékszerét? /Inkább csak eldugták, átfestették, megtagadták. Oka: a tehetségtelenség versenyképtelensége, hozzá nem értése, utálata mindannak, ami különb a fennhéjázó hatalomnál. Szakjogász dolga? Leleplezés, ellenbizonyítás, alternatíva felmutatás. Érvelni, bizonyítani, cáfolni, kijózanítani, és derűsen segíteni a tisztán látást. Rakosgatni egy új parlament elé a rendeznivalók összefüggő csokrát. Nem számít, hogy kinek a hiúságát bántja ez. A gyáva belterjesség önmagában hiba, forrása további bakiknak. 2 bonmot: 1)Törvénygyár: a mai helyzetnél talán már az sem lenne rosszabb, ha a parlament főkapuját őrző két oroszlán üvöltene be végszavazáskor. 2)Kiegyezés behódolással? Egybevetés: vajon kezeltessem magam olyan orvossal, aki szerint tárgyaljunk a vírussal, bacilussal, ahelyett, hogy kiiktatnánk...?! Markáns kiállás kell. Így pl.: méltatom, de nem listázom Tavares és Sólyom úr, Reding biztos asszony, a Velencei Bizottság opusait. Tűéles, igaz.

Demokratikus? Jogállam?

Társadalom-szervezőmód 3 ismert: demokratikus jogállamiság, felsőbbbségi diktatúra, káoszba hajló anarchia. Sorscsapás az egyszerre mindhárom. Választani kell: ez volt '89-90 krédója, ez ma is. Európában vagy jogállamiság van és lesz, vagy jöhet a széthullással kísérvé valamiféle irányított, felsőbbbségi államrezon: demokrácia, kamukrácia, autokrácia, zsarnokság. A megoldatlanságok, képtelenségek színezékeként belopakodik, szétterül az anarchia. 89-ben jól választottunk, érdemes kitartani mellette. Mert ha nem? Önérdékű személyi ambíciót nonszensz rendszer-hibaként meg(ít)élni. Nem lehetne olyan társadalmi alrendszer, ami juszt sem jogállami (pl. szociálpolitika, egészségügy, oktatásügy, választás, pártpolitika, helyhatóság, pénzvilág). A jogállamiság a személy(ek) helyett a törvények, alkotmányos intézmények uralma, s összjátéka: ezért általános, eurojogi és honi közjogi fundamentum, majd' minden mást determináló alapérték. /Nem így pl. a pluralizmus: nem muszáj mindennek plurálisnak lennie, bár a piac, a verseny szabadsága erre ösztönöz és tendál. Nem kell mindennek demokratikusnak sem lennie, pl. a jogsértők megbüntetése, a jogerős döntés kikényszerítése aligha e szerint kívánatos./ A demokratikus jogállamiság összetartozó fogalom-pár: az egyik hiánya a másikat is kétségessé teszi. A kétség jogállami közállapotainkra is kihat. Magyarország az utóbbi 25 évben nagy, ám zömmel keserű változásokon ment keresztül. Diktatúrából lett demokrácia: úgy, ahogy rekonstruálnák az omlettből a friss tojást. A legvidámabb barakkból a legszomorúbb pláza lettünk? A politikai bornírtságok feszült éveit éljük.

Jogállami Tízparancsolat

- 1.) A (pártállami) diktatúra és a demokratikus jogállam lényegüket tekintve két külön világ.
- 2.) A jogállamiság más alkotmányos értékekkel, minőségekkel összhangban, egymást erősítve éri el célját. Ilyen pl. a szabad, fair választás, s a diszkrimináció mentesség.
- 3.) A jogállamiság tény és igény: már bizonyos szinten elért állapot és 100 %-osan soha nem kész, perfekt, lezárt helyzet. A jogállam evolúció, de nem revolúció.
- 4.) A jogállam nem a jogászok, hanem a törvény uralmát jelenti –független igazságszolgáltatással a végponton.
- 5.) A jogállam morális alapokra is épülő eszmény, mely a törvénytisztelet köré szerveződik, kifejezve, hogy a jogot be kell tartani és tartatni, viszont semmi más nem kötelező általánosan, csak a „törvény”.
- 6.) A jogállamiság alfája és ómegája a biztonságos rend mind a jogalkotásban, mind a jogalkalmazásban. A jogállamiság döntően minőségi kategória, és nem mennyiségi mérlegelés végeredménye.
- 7.) Egy jogállamban semmilyen cél nem szentesítheti az eszközt. Jogállamban nincs és nem is lehet politikailag vagy társadalmilag hasznos, netán „igazságos” jogsértés.
- 8.) A jogállam maga is sokrétű fogalom, belső összetevői pl. a jogbiztonságtól a normavilágosságon át a hatalommegosztás rendszerének tiszteletben tartásáig húzódnak.
- 9.) A jogállamiság az érdemi, az eljárási és a végrehajtási szabályok tiszteletét egyaránt igényli, sőt a korrekt jogértelmezés és a fair teljesítés is ide sorolható. Jogállamban a jog: társadalom-szervező érték, ezért a társadalom egyes alrendszerének működéséből (pl. egészségügy, oktatás, pénzvillág) sem számúzhető elvi követelmény.
- 10.) A magyarországi jogállamiság is „csatlakozott” az EU-hoz, részese lehetne annak formálódó föderációjának. Így a közös alapértéket jelentő jogállamiságnak számos fontos eurójogi: piacgazdasági, versenyjogi és emberi jogi összetevője, kihatása van.

Elvben és/vagy gyakorlatban

A legtöbb kritérium magától értetődő, példán megvilágítható. Kiegészítés: a jogállam minősége, **beágyazottsága nem örökidejű, nem végleges.**

Nemzetközileg is többféle modellje lehet: láthatóan más ez az USA-ban, mint Európában. **Érték-elvűsége elvben szilárd, a gyakorlatban többarcú.**

Elvileg, s rendesen a **jog a társadalom-tudományok matematikája.** **Egy jó jogszabály olyan tiszta, mint egy matek képlet,** egy fölösleges vessző sincs benne. **Eltávolod(t)unk ettől. Evezredes axióma is borul:** ti., hogy *a törvény nem tudása nem mentesít.* **Ha visszamenőleges negatív jog** képződik „igazságosság” címen, akkor **hogyan tudta volna a kárvallott a jogtudatát és életviszonyait a később jövő norma büntető parancsához igazítani?!** Ilyenkor a felelősséget megalapozó feltevés eleve **kamu.**

Gyakorlatilag megtehető, bár nem helyes hogy aktuálpolitikailag kijelentik: intézkedésünkre immár **törvény van, tehát az „törvényes”, és különben se kössék meg a politikai kezét. Vitatom!**

A jogállam **nem ok nélkül demokratikus.** **Azért minőségi, jóhiszemű együttműködést feltételező kategória,** mert **valódi korlát és mérce mindenféle (társadalmi-gazdasági-politikai) cselekvés számára.** Ez nem hibája, hanem a lényege, mert **demokráciában mindenki hatalma részleges, ellenőrzött és korlátos.** Kötött koordináta-rendszer, melyből kitörni szent cél okán is tilos. **Sehol sem beteljesült állapot a jogállam, hanem program is: így a cél+irány sem tetszőleges.**

Jog és/vagy igazság

Komp-ország vagyunk. Kevés a rendszerváltó 22 év, ráadásul megtorpantunk, sőt!. Jelzései: a rapid jogalkotás több tucatnyi rossz törvénye, az el nem végzett egyeztetések, hatásvizsgálatok bűne, s az ekként kárt okozó állam elkent felelőssége. Ám ami itthon még elmegy, az **elbukhat az Unió jogvédelmi rendszerében.**

Van **túlzó megközelítés is.** A jogállamiságnak a **feltétlen igazságosság nem** magában foglalt része. Közember, újságíró, politikus véli így: **ami buta, embertelen, igazságtalan, az semmiképpen nem jogállami.** Ez a 20 évnyi AB-gyakorlat tükrében: nem igaz. Deák Ferenc híres mondása kijózanító **/igazságot fenn, a Mennyben szolgáltattak, itt, lent a Földön legfeljebb jogot!/. Nem az anyagi igazsághoz, hanem a jogi utak, a jogorvoslati lépcsők végig járásához van jogunk.**

Jogállam egyenlő...

Az **Alkotmánybíróság** (AB), mint legfőbb (?) jogőr: részben önhibáján kívül leértékelődött, elszürkült, politikailag túl-konzolidálódott. Nem volt mindig így. **20 éves, nívós gyakorlatában** a testület a jogállamiság főbb összetevőit, válfajait így munkálta ki: **Jogállam egyenlő jogbiztonság, kiszámíthatóság, normavilágosság, hatalommegosztás, az eljárási garanciák védelme, a formális jogállam és az igazságosság kapcsolatrendje, az alkotmányos büntetőjog mibenléte, a felek eljárási pozíciójának korrekt megállapítása, s benne pl. a fegyverek egyenlőségének elve, a közigazgatási határozatok bírósági kontrollja, a közigazgatás törvény alá rendelése, az alkotmányos szervek együttműködési kötelezettsége, a közhatalmi szervek demokratikus legitimációja, a közjogi érvénytelenség megállapíthatósága, a minősített (2/3-os) többség megkövetelése, az alapjogi kétharmad vizsgálata, az ígérvények sorsa, a bizalomvédelem, a szerzett jogok védelme, a várományok sorsa, a visszamenőleges, negatív jog tilalma, az időmúlás jelentősége, az átmenethez kellő idő szükséglete, s az ún. alkotmányos idő lehető kímélete. 21 tétel!**

Laikus vélekedés szerint ez sok, szűkítés kell. Szerintem ellenkezőleg: tágul a horizont, új területek, védendő értékek, s kerülendő jogi csapdák jelentkezhetnek. **3 példa:** a) a **kollektív, ill. a III., sőt a további generációs jogokkal** ki fog bővülni az oltalmak zónája. b) már **ma is jogállami követelmény volna, lehetne a kollektív büntetés (pl. a megtizedelés) tilalma.** c) meg kell **határozni az alkotmány(osság) belső összetevőinek egymáshoz mért súlyát, „hierarchiáját”, a fundamentumok és a részlet-normák vetélkedésének feloldását: a tartalmi, akár örökörvényű alkotmányosság normatív alapelveit, kőbe vésett normáit.**

Szemezgezzünk

Jogbiztonság vs. tények: a jogalkotói joggal való visszaélések, a hatályba sem lépett törvények átszabása, a végrehajtási normák késedelme, **egyéni indítványra, egyeztetés nélküli sumák törvényalkotás. Kiszámíthatóság vs. tények:** magántulajdonú vállalkozások közterheinek ötletszerű, évközi súlyosítása, tollvonással jövő megszorítások, banki etc. elvonások megállapodás-ellenes, évközi bevezetése. **Kiszámíthatóság helyén egy csöpp beszámíthatóság** is jól jönne?! **Normavilágosság vs. tények:** politikai (pl. pártfelelősség, nyugdíjvédelem), törvények **lózungot jelölő és érő fogalmak** „**törvényesítése**” értelmező normák hiánya, kuszasága, ellentmondásos, értelmezhetetlen jellege, egyezményes tartalmú köznapi kifejezés 5-6 féle jogi definiálása. **Hatalom-megosztás vs. tények:** de jure immár az **Alaptörvény** normája is ez, ellenben de facto tény annak megpulykázása, kiüresítése. **Alkotmányjogi minimum:** a népfelség minden hatalom kezdete és vége, mindenki hatalmát kontrollálni kell az önkény megelőzésére. **Visszamenőleges, negatív jogalkotás tilalma vs. tények:** 98 %-os különadó az előző hatalom kedvezményezettjeire, nyugdíj-megvonás. **Alkotmányos, ill. kellő, átmeneti idő vs. tények:** bírói kényszernyugdíj, szerencsejáték-tarvágás. **Alkotmányos szervek jóhiszemű együttműködési kötelezettsége vs. tények:** **nem mindegy, hogy az előadás prezentációját osztjuk-e meg, vagy az országot.** **Alkotmányjogi idő:** tud valaki olyan példát mondani, melynél nem csak a közlöny elolvasásához, de a jog- és életviszonyok átalakításához is megadatott a kellő idő? Ellenpélda számos akad.

Nyerő 21-es?

Bárki **tud pro és kontra esetet**. Fejlődésük az **ezredfordulóig kb. fele-fele arányban pozitív** megvalósulást, s ugyanennyi további húzóerőt jelzett. Egyiküknél **sincs előre lépés 2010 nyara óta**. Rom(bo)lásuk alkotmányosan kontraproduktív. Ha a **jogállam normáit a közhatalom önérdékűen, könnyű kézzel kezeli, elveszti morális alapját a másokon való számon** **kérésnek**. Az ész pesszimista, az akarat optimista. Vetélkedésük eredménye megjósolhatatlan. Szemléltető **poén I.: a törvényalkotó az intenzív osztályon, súlyos betegen lapozza a Bibliát**. Maga meg mit csinál? - kérdezi az orvosa. **Joghézagot keresek**. Nem jut(unk) így semmire. Úgy sem, ha a jogállamiságot megalkuvóan, **morális deficittel ellentét-párba állítjuk más minőséggel**. *dr. Sárközy Tamás, a Magyar Jogász Egylet elnöke egy konferencia-zárszóban arról szólt, hogy az ott elhangzott két koncepció közül – a demokrácia a jóléti társadalmakra van modellezve, szemben azzal, hogy a jogállam elsődleges érték – a középut a helyes.* **Képtelenség:** alkotmányjogi nonszensz vagy csapda volna ez. Valami olyasmi, mint a tengeralattjáró repülőgép, vagy az önmegsemmisítő lemez J. Bondnál. Az is-is eredményében: sem-sem. **Hogyan tehetnék jobbá a jogállamot? Pl. felelősséggel!** **Skandináv minőség-biztosítás**, anno: *a frissen elkészült ágyú csövére ráültették annak készítőjét a legelső lövés alkalmával. Legyen övé a kockázat az esetleges silány munkáért, mivel akkoriban gyakori volt, hogy mindjárt az elején szétrobbant az új fegyver.* **Hány Ülő Bika akadna itthon? Példák Európából!**

Összehasonlító jog, vállalásaink

Uniós alapértékek, alapszerződés 2. cikke: Az unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok - ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait - tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában. Minden szó világos? Veszi ezeket itthon komolyan mindenki!? Az Unió Alapjogi Chartája preambulumának kivonata: Szellemi és erkölcsi öröksége tudatában az Unió az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékein alapul, a demokrácia és a jogállamiság elveire támaszkodik. Tevékenységei középpontjába az egyént állítja, létrehozva az uniós polgárság intézményét és megteremtve a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget. ..Az Unió... **biztosítja a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgását, valamint a letelepedés szabadságát.** Ennek érdekében a társadalmi változások, a társadalmi haladás, valamint a tudományos és technológiai fejlődés fényében szükséges az alapvető jogok megerősítése e jogoknak egy chartában való kinyilvánítása útján. Lássuk be, lássuk tisztán: **külföldről - a tisztánlátás, s a kijavítás előmozdításán túl - nem jön varázsütésre honi megoldás.** Ergo vagy olyan (minőségi!) jogállamunk lesz, mint amelyet megengedhetünk magunknak, vagy olyan, amelyet kinnal eltűrünk, és akkor bizony meg is érdemelünk.

A 2/3-ad

A gondok magva ez az arányszám. Ártó-önző a kormányoldali: ugyanakkor „légnemű”, naiv, fantáziátlan, erőtlen, körön belüli a vele kapcsolatos demokratikus ellenzéki hozzáállás. Jogtörténet 20 év 2/3-os gyakorlatából: addig kerestek megoldást, amíg a 386 mandátum adott megoszlásától függetlenül kiegyezésre nem jutottak. AB-jelölés: egy innen, egy onnan, még ha az a nívó rovására is ment. Fifti-fifti, s nem 2/3:1/3 kipurciózva. Megtört ez a rezsim 2010-ben, + ráarakódott pártszolgálatosok oda-kommendálásával. 5 lépésben sakk-matt jött, mert immár a szisztéma is torzult?! Kimódolt, másodszándékot előtérbe állító, leplezett, mégis céljában és eredményében nyilvánvaló közhatalmi és jogpolitika szab mindent, melyben az egyirányú „felhalmozás” élből tarol, 5 lépésben. 1) Átszervezik, átnevezik X alkotmányos intézményt. Gyakorlatilag mindet. 2) Stratégiai csúcspozíciót hoznak létre benne, zömmel egy személyre kialakítva. 3) 9-12 éves mandátummal betonozzák be, teszik szinte leválthatatlanná a már előre kiszemeltet. 4) Ajtatatos képpel beleültetnek egy vagy több bizalmast (nicknevük: orbaniták), majd már együtt színlelik a poszt függetlenségét. 5) Ellehetetlenítik, elkedyetlenítik, szinte kalodába zárják az utánuk jövőket. Ez az Orbán-rendszer. Így semmiféle olyan ajánlás, változás-igény már nem tárgyalási alap, mely az 5 egységét, lényegét és összefüggését érintené. Ezt kell kezelni: duma, hogy szerzett jogot nem sértünk, s a naivitás csúcsa. Ferenc pápát 2/3-dal választották meg, mégis a Biblia változatlan marad(t).

Nem az áldozat okolása, ámde...

Elvhű, szorgalmas és jó szándékú, a pártos, önző helyzetet korán felismerő és végig megszenvedő, de azt markánsan kezelni mégse tudó (nemmel szavazó, majd kivonuló) volt a demokratikus parlamenti ellenzék közreműködése. Választhatott volna más stratégiát és taktikát az 1. perctől?! Igen! Modellezve: ősi hiba: más a szitu, mint volt 20 éven át, lefokozódtunk kb.20 %-ra. Tegyük próbát! Innentől ha még 1/5-nyi érdemi beleszólást és együtt-döntést sem kapunk, akkor elvi alapon és a demokratikus alkotmányosság védelmében azonnal félre állunk. Egyétek meg műveteket és egymást: bojkott indul legalábbis minden minősített többségű közjogi lépésekre, előre vetítve, hogy fordulat esetén semmi nem marad érintetlen. Ez 2010 közepétől hiteles(íthető) lett volna sok összefüggő, pozitív, külső-belső akcióval, legitimációs következetességgel. Másként történt. Felállt a demokratikus oldal hófehér vívóruhában sportfegyverrel, csakhogy a túloldal petrencés rúddal ágyékon ütötte, kinevette, vergődni hagyta, átlépett rajta. (Akkor és azóta is.) Nem összemérhető a brutális tettes és a sértett felelőssége. Hiba az áldozat okolása, de tényleg csak ennyi kínálkozott ellenzéki megoldásul? Szerintem nem! Ha a Ház többsége köp a kisebbségre, akkor az utóbbi játsszék másként és más pályán. A számbeli túlsúlyt szellemi-minőségi tartalommal ellensúlyozza: nem volna nehéz. Mutasson fel szellemi-morális erőt, feltételt és efféle szolidaritást, külhoni szövetségest, belső mozgalmat, szakmai-tudományos alternatívát a beszűkült, erőszakos, öntelt, dilettáns szolgasereggel szemben. És adja elő mindezt plasztikus egyszerűséggel, őszinte hittel és példákkal. Sok példa adódnék csak a közjog köréből. 3 kap itt helyet.

Széles körű egyetértés

1) Mi is a 2/3: formálisan egy korábban, találomra belőtt arányszám, érdemben pedig az Alkotmánybíróság (AB) szerint „a minősített többség nem egyszerűen ...formai előírása, hanem olyan alkotmányos garancia, amelynek lényeges tartalma az országgyűlési képviselők közötti széles körű egyetértés. L.: 1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999. 25. Utóbb pedig: mindez az alkotmányos berendezkedés alapjainak megőrzésétől elválaszthatatlan.” (Kommentár 92. oldal). Konklúzió: nem maga az arányszám, hanem annak eredete, (ind)oka, egyetértést kifejező kritériuma a döntő. Lehetne, volt is más garancia és mérték: pl. a 4/5. Ergo nem mellőzhető legalább (?) a két fő oldal konszenzusa a legsúlyosabb, rendszerelvű, 4 éves cikluson túl mutató ügyekben. Ez a minősített többségű személyi ügyeknél ugyanígy volna, ami már a demokratikus legitimitást is érinti. Egy kellékhányos, otromba alkotmányozás már csak e miatt is lehetne igazolhatóan alkotmánysértő. Az alkotmányozó és a törvényhozó hatalom nem szükségképpen esnék egybe: az előbbinél kell minőségi többlet. Nem volt, ma sincs. Az alkotmány(jog) nem csak formális hatáskör, alaki §-halmaz!

Kisanyám: a 2/3 az 2/3!

2) Sajnos az ellenzék (még)is Jolly Jokernek tekintette a 2/3-ot.

Nem az! Próba: mi a 2/3? a) A 4. vodka után két fiú és egy gyönyörű lány programot tervez. Srácok: Csináljunk egy örült, vad szex-éjszakát! 1. fiú: benne vagyok! 2. fiú: oké, mi az hogy! Kislány: nem, nem akarom! Legények: -kisanyám, a 2/3-ad az kétharmad! Némi erőszak 1 ember v. 1 ország ellen?! Btk-beli tétele a partiképes ifjaknak: 5-től 10 évig terjedő szabadságvesztés. Ennyi (mandátum)idő szinte senkinél sincs. Más: tán 2 farkas 1 bárány szavaz a közös vacsoráról?!

b) Közúti balesetet szenved egy képviselő. Dísztávirat, jobbulást kíván a Ház: 268 igen, 100 nem és 18 tartózkodás. A 2/3 formai előfeltétel, nem érdemi adu. Mennyiségi tekintetben egy kevéssel több, mint a sima határozatképesség. De érdemi meghatározó szerepe nincs: tartalmilag egy minősített többségű döntés éppúgy lehet jó mint rossz, alkotmányos vagy alkotmány sértő. Ez nyilvánvaló egy önkormányzatnál, miért nem az fentebb?

Fair alternatívák?

3) Igazolni kellett volna a közjogi döntések műhibáit: az AT-től kezdve a jogalkotás bornírt rendjén át, egészen a korrekció válfajainak kimunkálásáig. Fair alternatívákkal: úgy nem, így igen. Egy példa. Sok jó jogász elemezte, értelmezte nívós tanulmányban az alkotmánysértő alkotmányozás dilemmáját. Megosztott véleményekre jutva, végül meghunyászkodóan, 2012/13 fordulóján ellenben nekibátorodva foglalkozott ezzel az AB is. Lett volna mindenki számára muníció. Az ellenzék előfeltételt, alkotmányos axiómákat, keretet és garanciát, közjogi szakmai kautélát köthetett volna közreműködéséhez, érdemi részvételéhez. Tett valamit, nem is rosszat, de nem tudta áttörni a 2/3 elzárkózásának, önfényezésének, kapkodásának és talmi erő kultuszának, s szorongásteli ambivalenciájának a falát.

Miért nem tűnt fel a kormányoldal őrzőngése, amikor csak szóba került a legitimációjukat rontó bojkott? Mindezzel szemben a demokratikus oldalon se ütős cél, se mód, se karakán kiállás, se egység, se markáns aprómunka nem volt. Összefogás sem!

Tökfőzelék ragadozónak?

Legfőbb, kijózanító következtetés: új parlamenti 2/3 híján a mai közjogi romhalmazra 100 %-ig makulátlan+békés jogi megoldás nincs. Kivárási, behódolási pozíciót felvenni is kár. Kamuzás, látszategy(ez)ség sem segít. „Csak” fair, demokratikus, európai és a népfelásra építő, erőszakmentes és biztosítékokkal övezett kivezető út egyengethető, ami önfejlesztő módon összerakható. Nem jogi: politikai kérdés a (nagy)koalíció, s benne pl. egy Romulusz-Rémusz kettőse. Naiv vágyakozás a már megüzent kiegyezésére: a bárány feltét(el) nélküli tökfőzeléket ajánl vacsorára a farkasnak?!

Általánosságban: a helyreállítás esélyeiről, feltételeiről, alternatíváiról csend, suskus, személyi kalkuláció egyszerre érzékelhető. Fenyegető baj, hogy békés váltás esélye napról-napra fogy. Előkészítettség gyenge. Készültség ma: 10%. Nehézség: 150 %.

A-premissza: időben visszafelé is újjá varázsolni a jogállamot /annak biztonságát és múltra is szóló kiszámíthatóságát/ olyan, mint az omlettből a friss tojást rekonstruálni. Lehetetlen. Cezúra viszont lehet és kell is. Jön a **B-premissza:** kb. mint Erős Pistát a tubusba visszagyömöszölni. Nem kizárt, de feltételes, időigényes és nehéz. **C-opció:** a Dzsinn a palackba visszaterelhető, de nem bárki képes és kész rá, bárkinek el sem hinnénk. Válságmenedzser kell. Fő jogi peremfeltétel: az AT közjogi érvénytelenségének kimondása az alap, s az alkotmány hatalom-monopolizációs tilalmának beélesítése az első pozitív jel.

Strukturális és fenntartható

Egyelőre senkinél nincs minden szempontból támadhatatlan, korrekciós közjogi forgatókönyv és megoldás. Előnyök-hátrányok, kimunkált alternatívák: hol vannak? Sikerre esélyes /átvezető/ módok helyett célok olvashatók. Tartalmilag, de nem egy az egyben vissza kell térni intézményesen a 89-es alkotmányhoz, ám el kell végezni annak eszázadi modernizációját. Az alkotmányos intézmények szervezeti, személyi, etc. függetlenségét vissza kell állítani. Új, az állam felelősségét intézményesítő jogalkotási rend épüljön ki. A független posztok megszállásának korrekciója elengedhetetlen. Jelzésértékű az emberi jogok visszaszolgáltatása a népnek, a hatalom korlátjaiként való tételezése: az uniós Alapjogi Charta és jogi felelősségi modell átvétele döntő érték és jel lehet. A fair választások ügye forrong: krédó a de jure+de facto, szavatolt leválthatóság. A Tóth Zoltán-féle civil előválasztás jó mérce, a rossz törvény hatékony ellensúlya és színvallásra, demokratikus összefogásra készítő előjátéka lehet(ne). Szánálni kell az országot a makro-ügyekben: szinte minden fontos szakpolitika terén, érdemi modernizációval és minőségi garanciákkal. Kulcsszó itt is: strukturális és fenntartható megoldás kell. Alternatívák kidolgozása, felmutatása szükséges azonnal minden kulcsponton, és nyomban nyilvánossá téve: ha jön a váltás, ezzel kezd az új garnitúra. Megnyugvást kell hozni a társadalomra, és békés építkezést hirdetni 3-5 év kiszámíthatóságával. Humort, jó légkört, szavahihetőséget, bizalmi elvet visszahozni a hétköznapokba! Ami most van, ricinus ebéd közben. Ingyen-ebéd nem lesz, de a polgár a táplálkozási lánc boldogabbik végére kerülhet. Könnyű nem lesz, de elviselhető(bb) igen.

Az alkotmányos rekonstrukció 12 pontja

Bő 1 hónap összejöveteli után záróközleménnyel fejeződtek be a demokratikus (bal)oldal közjogi egyeztetései. Hegyek vajúdtak, egeret szültek? Nem egészen, bár a tárgyalások 2013. február 8-án közzétett eredménye - ha a jog egzaktségánál fogva a társadalom-tudományok matematikája, akkor bizony – szegényes, felszínes, ötlettelen, papír- és fűrészporízú, hiányos és mozgósító erő nélküli. Sok a közlönyökből kikandikáló deja vu, miközben a de jure és a de facto ellentmondása kibírhatatlan. Erzelmi alapon, sok jóhiszeműséggel, tovább-fejlesztést remélve talán mondható, hogy az említett kommunikében és más elvi közleményekben a „mit” zömmel helyes és indokolt, ám a „hogyan” láthatatlan, (meg)foghatatlan. Rekonstrukciós törvény(ek) sarkainak, áttörést hozó kreatív, olykor bravúros megoldásoknak, sőt egy új alkotmány szabályozási koncepciójának üres óhaj, szerkesztett célgyűjtemény alkalmatlan. Szemléltetés: panasz az erdő bölcsénél, hogy a róka elragadja a kisnyulakat. Bagoly: változzatok sünné! Jó-jó, de hogyan? Az a ti dolgotok, enyém csak a stratégia. Hiba? HVG: a politika nem szűkülhet le a közjogi kérdésekre, ennél sürgetőbb a gazdasági és szociális válságkezelés. Ez oké. Ám ez már tévhit: a mostani Alaptörvénnyel – ha nincs más lehetőség – egy kormányváltás esetén is lehet kormányozni. Kizárt!

Új 2/3-ad mellett és híján

Ez a blokk nem diagnózissal indít. Oka: azt a demokratikus oldal jól feltárta, csupán az abból levont következtetései, ajánlásai és tanulságai suták. Láttuk előbb: három éve fedáksári és krónikus görcs a 2/3, mint döntő akadály. Defenzív mellébeszélésnek, alibizésnek, kimagyarázásnak vagy begubózásnak megjárja. Érdemi közjogi szerepe, relevanciája mégsem végzetszerű. 2/3: nem kellene kapitulálni tőle, előtte. Ha a helyreállításához ez is megvan, szüret. De ha nincs meg, akkor részben más a jogi megkottázás formája, ám annak elkerülhetetlensége és visszafordíthatatlansága, érdeme, súlya, felelős parancsa változatlan. Saját szorgalmi vállalásként legalább és legelőször az alábbiakra látnék elszántan és következetesen szükségét és módot. Oddsokat nem most osztanak. Fogós kérdés: vajon aktualizálható mikor lesz: 2014, 2106, 2018?

Ki merre lát?!

Mindent bele!?

Sólyom László 2013.06.02. Ökopolisz Alapítvány konferenciája: "...minden kifogásolt szabályra van külföldi példa. Ennek pont annyi értelme van, mint ha azt mondanánk, hogy az állatorvosi ló a boncasztalon tulajdonképpen egészséges, hiszen külön-külön minden betegsége előfordul más, még élő lovakban. Más. Érvelnek azzal, hogy ezek mindegyike megtalálható a nyugati országok valamelyikében. A sósav (HCl) összetevőinek mindegyike is megtalálható olyan ártalmatlan elemekben, mint a konyhasó (NaCl) és a víz (H₂O), mégis az egész így együttvéve öl.

Az első pont

1)2010 nyarától számos elemből álló, egy irányba, a monolitikus és monopolisztikus hatalom-koncentráció irányába mutató közjogi dűlás, rombolás ment végbe. Közbülső állomása volt ennek az Alaptörvény (AT) elfogadása, majd többszöri, párt- és aktuálpolitikai módosítása. Betetőzése pedig az ún. 4. AT-módosítás. Mindez együttvéve „alaptörvényes” államcsínynek, közjogi puccsnak minősíthető. Érdemben e folyamat ellentétes a rendszerváltó, köztársasági alkotmánnyal, de az AT C) cikk (2) bekezdésével is. Immár adott körben az Alkotmánybíróság (AB) nem csak a törvények bírósága, hanem /egyedi bírósági ítéleteket sajátos eljárás nyomán megsemmisíteni hivatott/ tény-bíróság is. Az AT említett cikke mindenki (pl. államfő, AB etc.) jogává, s egyben kötelességévé teszi a hatalom-koncentráció elleni fellépést. Az AT C) cikk (1) bekezdése konkrét mércét, jogcímet is ad hozzá: a hatalom-megosztás alapelvét.

Vagy egy valamikori AB, vagy egy új Országgyűlés megteheti, hogy beüzemeli a közjogi zsargonnal ellenállási jognak hívott §-t. Nem csak megszabja ennek jövőbeni garanciáit, eljárási és érvényesítési módjait, de 2010 nyarától levezetve és dokumentálva megállapítja az alkotmánysértés fennállását és intézkedik annak orvoslására. Erre az ún. Bokros-intézet korábbi indítványa (s benne a kizárólag kormányérdekű törvények meggyőző listája, aktualizálva) jó kiinduló pontokat ad. Mintegy 20 olyan közjogi törvény, plusz sok személyügyi döntés született, ami összhatásában elvezet idáig. EU-s háttér is adott hozzá. Egyéb(ként): vissza kell hozni az alkotmánysértő mulasztás, továbbá a piacgazdaság kategóriáját, jogi relevanciáját is.

A második és a harmadik pont

2) Kézenfekvő, sőt ténybelileg vitán felül áll az AT megalkotásakor elkövetett másfél tucatnyi törvényalkotási-eljárási hiba: a zárószavazás előtti, elkészített és már meg sem vitatható módosító indítványok befogadása. Ez a 90-es évek közepe óta verifikálható közjogi érvénytelenség, mely semmisség megállapításához vezet. Ennek lehet a döntőnöke az AB, de az új parlament is. Az OGY-nél ez nem szükségképpen 2/3-os minősítésű határozat-hozatal: már csak azért sem, mert érdemben nem hatálytalanít, nem módosít, de deklarál és programozva elindít egy korrekciós mechanizmust 3-6 hónapos határidővel. /Nem kulcsérv, de maga az AB sem 2/3-dal döntene./ Az AT közjogi „megdöntése” belső érdemének kontrollja híján is lépéskényszert teremt, starthelyzetet a normatív megújítás számára.

3) A parlamenti 2/3-ot a közjog egészének értő minősítésébe kell helyezni. Újra: ez mindössze az érvényes döntés elemi-formai kritériuma, de nem totális, abszolút tartalmi aduász. A 2/3 nem működhet 3/3, sőt 4/3 módjára. Az 1/3-nak semmi se jutott, a 9-12 év majd háromszorosa az alapciklusidőnek. Ettől igaz a megállapítás: a Ház bolsevista módon bánt (el) az elvben 4 évre szólóan, és a hatalom-megosztás, s más alkotmányos fundamentumok koordinátáin belül kapott felhatalmazással. A bomba még ketyeg. A választási rendszer önérdékű megbuherálása újból hozhat ilyen szélső helyzetet, s vele a törvényhozó és az alkotmányozó hatalom kellő garanciák nélküli, további és teljes egybemosódását. Távlatosan nem ingamozgásra, sem revánusra van szükség, hanem a kumulálódó hibák és bajok több téren és több tételben való megelőzésére. Am addig is, és elsőként a fentiek, főként a konszenzust érintő elvek értő, higgadt magyarázata felfrissítést és beüzemelést kíván: méghozzá nem csak a normaalkotások, hanem a parlamenti hatáskörű személyi döntések (az „orbaniták” státuszügyének) felülvizsgálata tekintetében is. Erre kell felfűzni az érvelésben minden helyreállítást! Elvi tennivaló: a pártsemleges, független közjogi intézmények (pl. az ASZ-tól az AB-én át a jegybankig) valós, garantált semlegességét elő kell venni, annak megsértését ki kell mutatni, s a jövőre nézve szavatolni kell az elv feltétlen-töretlen betartását. Előbb felhívás szükséges az - akár önhibán kívül (?) is odaragadt - itteni „érintett” kör számára a helyzet objektív-szubjektív tarthatatlanságáról, majd önkéntes távozás híján egyedi aktus-felülvizsgálat szükséges a változás kikényszerítésére. Jogi garancia - jogorvoslat – nem maradhat el itt, vállalva annak ódiáját.

A negyedik és az ötödik pont

4) Az új kormány mind e körben általa kezdeményezett és azonnali (!?) végrehajtással kísért népszavazással is indíthat: megjelölve benne az alkotmányosság helyreállításának legfőbb lépéseit és tételeit. Igérheti, hogy ugyanígy népszavazással erősíteti meg az új, demokratikus jogállami alkotmányt is, X időn, de nem 3-4 éven belül. Az új alkotmányhoz: ennek kialakítására senki ne kapjon koncessziót, és ne is párt(közi) alapon fogjanak hozzá. Független szakértői csapat végezze el - szükség szerint alternatívákat is felkínálva - aktualizálva azt a szintetizáló munkát, mely 22 év közjogi axiómáit, összefüggéseit, AB és uniós jogi fejleményeit, nívós előzmény-tervezeteit és az ország mérsékelt alkotmányos értékrendjét konkrét formában is prezentálja. A pártközi középre invitáló csalogatás, önhipnózis és kilúgozódás, (v)észfék: betli.

5) Az Orbán-rendszer által tönkre tett, egyirányúsított közjogi intézmények hatásköreit és/vagy felső stáblistáját meg kell változtatni. Utóbbihoz, egyeseknél a pártos befékezést gátló biztosítékot, együttműködési kötelmet elő lehet írni, akár az ún. kétcenteres, tehát régít újjal, plusz erővel együttműködésre kényszerített (a közigazgatási jogban ismert szakhatósági együttműködési) modell útján. Minden megoldási variációt kifecsegni idejekorán nem érdemes, ám szemléltethető, hogy 2/3 híján is adódnék az új rendszer lerohasztását meggátló mód. Egy ötlet: közjogilag érzékeny területre szaktörvényben kimondható, hogy az alkotmányosság, a politikai semlegesség és szakszerűség biztosítását olyan főtitkár vagy főigazgató végzi, aki ellenjegyez minden aktust: ennek hiányában nincs érvényes döntés.

Ellenvetés: hogyan döntenek vajon az érintett köz- és főhatóságok az őket érintő alkotmányos „megszorítás” miatt? Nem döntenek, véleményeznek: az összeférhetetlenség, a kizárás generális eljárási normája bevethető, saját ügyben nem lesz X,Y,Z struktúra, személy döntnök és pörös fél. Alapkövetelmény: ne tudja a régi rezsim ott-hagyott mezőnye ab ovo meggátolni a jogállami rekonstrukciót, sem az ország átfogó, szakpolitikákra is kiterjedő talpra állítását.

Végül az egyszeri, időleges válság-variáns megy a jogtörténetbe.

A hatodik és a hetedik pont

6) Időleges, de fair és csakugyan független „igazságtételt” érdemes meghirdetni, és maximum 3 éven belül lezárni, a végén amnesztiával befejezni. Nem boszorkány-üldözés ez, de nem is szabad elvonulás: módja pedig olasz mintára abszolút független, csak parlamenti ad hoc bizottság alá tartozó, a mai ügyészség felett álló speciális ügyészi csapat tárja fel a politikai okból-érdekből elkövetett köztörvényes (bűn)ügyeket a tág értelemben vett igazságszolgáltatás egészében, s vigye azokat bíróság elé. Ez többlet: más mint ma a saját büntetőpolitikájával (?) visszaélő ügyészség kormány alá rendelése, biztos garanciákkal.

7) A közjogi felelősség teljes újra gondolása és építése kell, élén az állam, mint normaalkotó közhatalom EU-mintájú kárfelelősségével, ha jogellenes, alkotmány sértő, EU-jogot sértő, visszaéléssel történő jogalkotás adódnék. Alkotmány sértő jogalkotásért választott politikusnál (pl. egyéni indítványa végjátékként) megállapítható lehessen ún. méltatlansági összeférhetetlenség?!

Ugyanakkor a politikai bosszúnak és szűk kutatói körnek tetsző, jogilag perpetuum mobile ügynökügyi „törvénykezést” el kell felejteni, egy aktussal le kell zárni. 22 év után a szankcionálás kizárt, a vastag bőr eliminál minden megbélyegzést, jó jogi megoldása az AB 95-ös határozata után nincs, a köznyugalomra vágyik.

A nyolcadik és a kilencedik pont

8) *Nem lehet csupán horizontálisan, a kormányzati szintben gondolkodni és lépni. Ehhez, és nem csak ezért a demokratikus és legitim autonómiák feléléstése és partnerré tétele kell: élükön a helyi önkormányzatok rendszerváltó közjogi karakterének /kollektív és alapjogi szisztémájának/ a visszaállításával. Hasonló súllyal és elkötelezettséggel szükséges az alapjogok 3 körének értő és igényes reformja, méghozzá az EU Alapjogi Chartájának a szellemében, és az állam közjogilag rendbe tett szerepével e jogok minden adekvát szintjén. Száműzendő pl., hogy az állam csupán „törekszik” bármire. Legyen nyilvánvaló az alanyi jog, a felelősséggel járó, objektív állami intézményvédelmi kötelezettség, és a jog híján is húzóerőt jelentő államcél összefüggése, egyben világos, garantált elkülönülése (államcélnál pedig a Nemzeti Hitvallás ejtése). A jogállami kritériumok, biztosítékok és jogvédő utak megtisztítása és megerősítése alap-lépés.*

9) *Sürgető, és garantált megoldást kíván a demokratikus pluralizmushoz illeszkedő közszoigálati, közhivatal-viselési kettősség rekonstruálása. Az 1992-ben helyes elvek mentén kimunkált metódu: válják el garanciákkal a politikai versengésben részt vevő tábor, és az attól intakt hivatalnoki kar mezőnyje, jogi rendje, ethosza. A teljes, osztott jogi infrastruktúra álljon helyre. Ezt az elvet, s vele a garantált politikai semlegességet végig kell vinni az államszervezet egészében: bíróságtól az ügyészségen át a rendőrségig.*

A tízedik és a tizenegyedik pont

10) Azonnal olyan független erők, személyiségek bevonásával történő monitoring induljon el, mely diagnózist készít, szakmai ajánlásokat munkál ki (pl. az egykorvolt Reformszövetség mintájára, pl. Közjogi Kollégium címén), s amely megkerülhetetlen szakmai autoritás lesz a központi távlatos döntéshozatalban. Modell a korábbi Költségvetési Tanács lehet, jogköre A,B,C erősségi fokozat szerint formálható. Vissza kell állítani a jogalkotás rendjén belül is az érdekegyeztetés európai, érdemi válfajait, megfékezve a jog-inflációt, garantálva a társadalmi-gazdasági elemzések, hatásvizsgálatok rendjét. Ha létre jön a Közjogi Kollégium, előkészítő szakmai feladatként gondozhatja a sarkalatos törvények felülvizsgálatát, megújítását. Ezek élén a valóban szabad, tisztességes és átlátható választások kökemény garanciákkal és szankciókkal védett rendszerét kell rekonstruálni. Minden közjogi feladat kapja meg a Velencei Bizottság szakmai előzsűrizését.

11) Sorra kell venni az ő bevonásukkal a közhatalmi szervek modernizációját vagy csak a közjogi helyreállításuk dolgát, és szavatolni kell mindezek folytonos, kölcsönös, jóhiszemű együttműködését. Valóságos, európai minőségű modernizáció fejlessze tovább a rendőrséget, de a közhatalom többi egységét és formációját is. Mindebben karcsúsítás, a feleslegek, a párhuzamosságok kiiktatásával megtakarítás is kinyerhető. A jó kormányzás EU-s értékeit meg kell honosítani. Ezek csúcsán egy évtizedekre szóló stabil, mérsékelt, ideológia-mentes állam- és jog-koncepció formálódjék ki, stabil makrogazdasági bázison, erős uniós ráerősítésekkel.

A tizenkettedik pont, plusz mottó

12) Gyorsan elkészülő A és B terv (vagyis krízis-variáns is) szükséges az ország általános, plusz blokkokra bontott jogállami rendbe tételére a szakpolitikákban is: nem jól csengő célokból. A direkt romeltakarítás mentén, mindezek koronájaként 3 idősíkból fair program adjon vázat az eszázadi modernizációk végig vitelére. Ennek egyik alap-eleme a 20 éve halogatott államháztartási, államszervezeti reform. Az átfogó jellegét igényli és jelzi, hogy e modernizáció demokratikus és decentralizált is legyen, és végső soron szavatolja minden ágazat interdiszciplináris összehangoltságát. Semmi ne menjen szembe vagy más irányba (még a sport, a futball se!), mint amerre az ország fősodra halad. Utóbbihoz, mintaképpen: független, gondos mérleg (átvilágítás, auditálás) készüljön a presztízsberuházások, más esztelen „megújítások, átalakítások” sorsáról. A visszaállítás reális esélyének a hiányában jöjjön az átmeneti vagy végleges, bár feljavított (az állam-reformba illeszkedő) működtetés annak elvszerű, takarékos válfajaiból. Mottó: látszódj báránynak, de legyél belül oroszlán, azok között, akik oroszlánként tetszelegnek, de belül birkák!

Zárásul néhány szemléltető kép:

Tudni, merni, tenni

*Hogy mit kell tenni,
azt sokan tudják.
Hogy hogyan kell tenni,
az kevés embert érdekel.
S még ennél is kevesebb az,
aki meg is meri tenni.*

Sri Chinmoy

Rekonstrukcióóóóóó?!

**FIAM, EZEKBŐL KELLENE EGY
DISZNÓT ÖSSZERAKNI.**

FALUSI PUZZLE

WWW.FUNGIE.HU

Az Alaptörvény nem alkotmány, a NER szolgálati szabályzata csupán

Mózes? B Kategóriás Antikrisztus?

Mondj egy ötletet, csinálok belőle törvényt...

Clara pacta, boni amici: törölve!

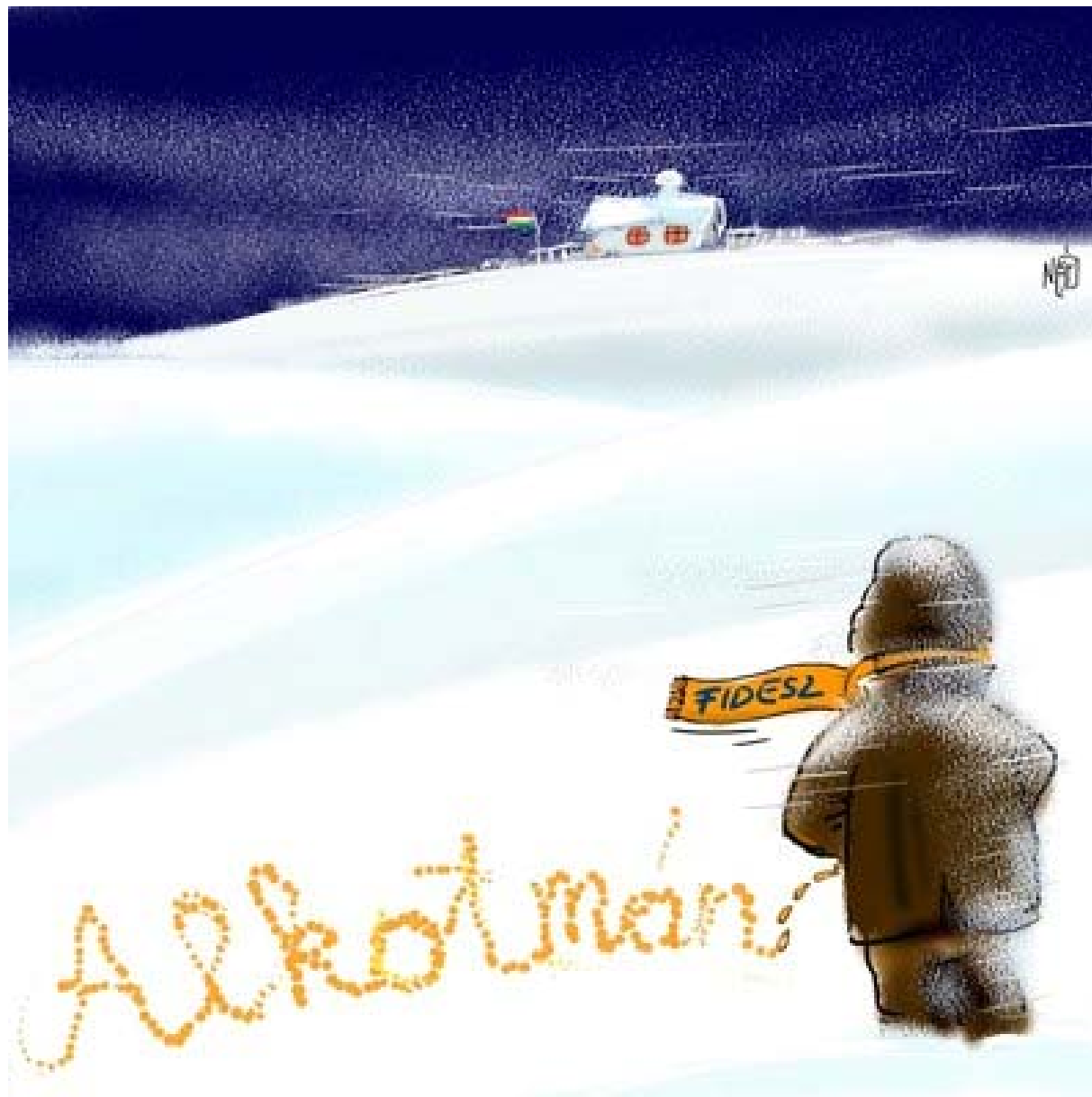

3 a magyar igazság: kutyaütő ráadás

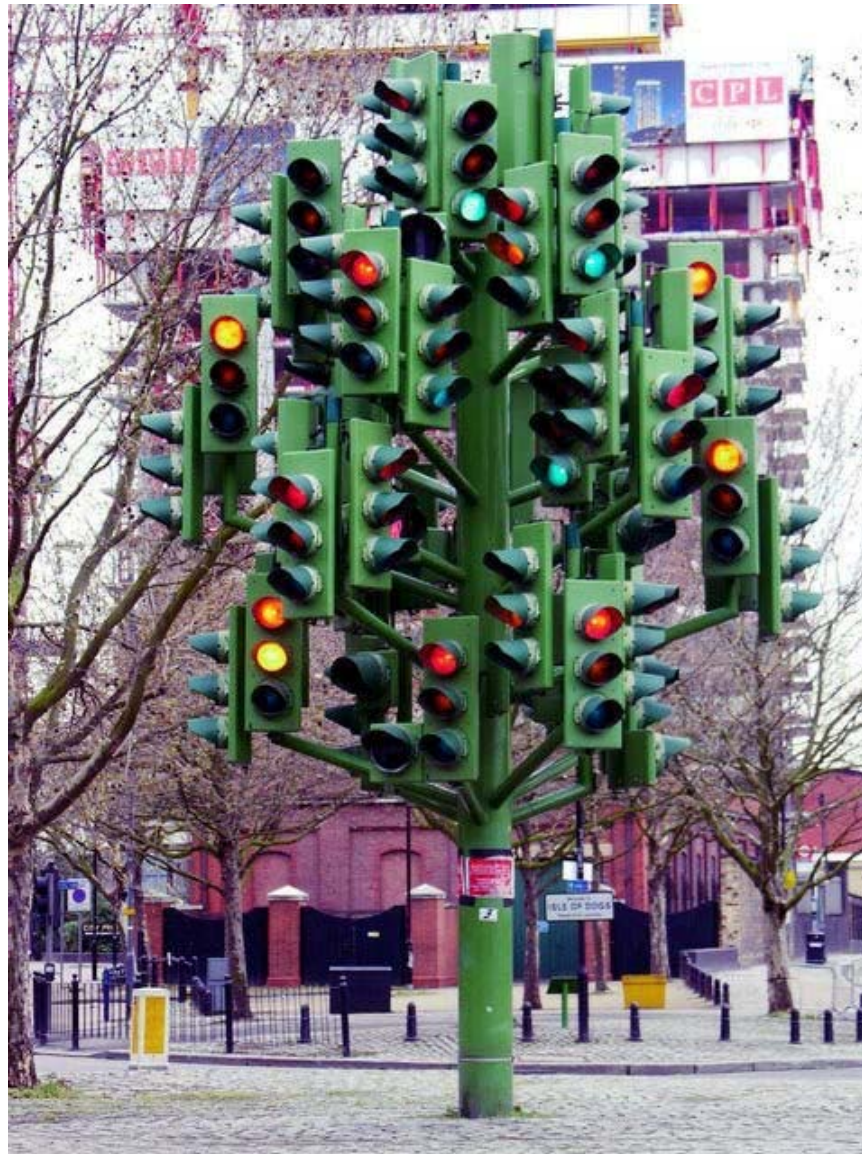
Magyar népmesék

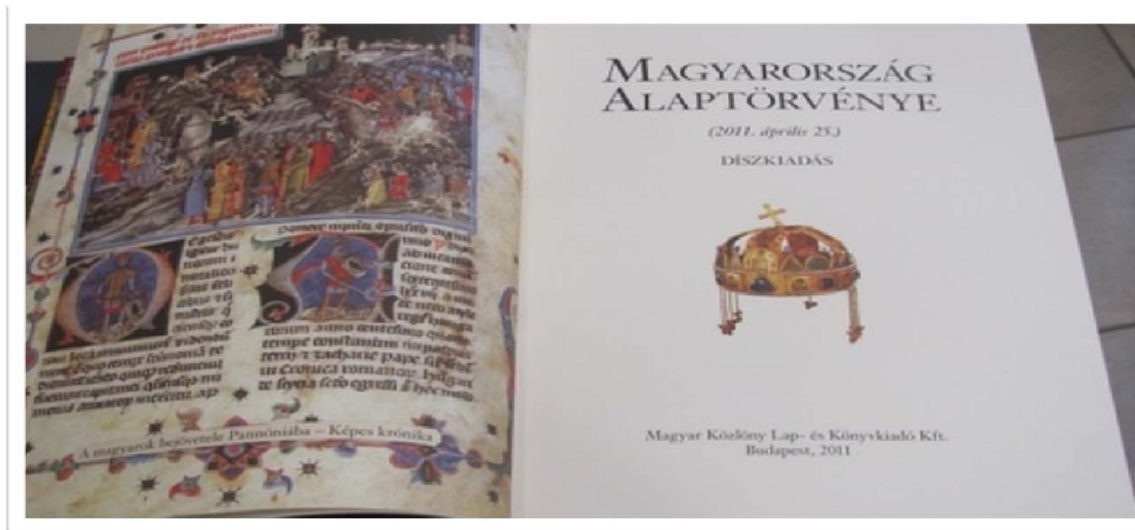
Március idusán

Megannyi tilalomfa: követhető?

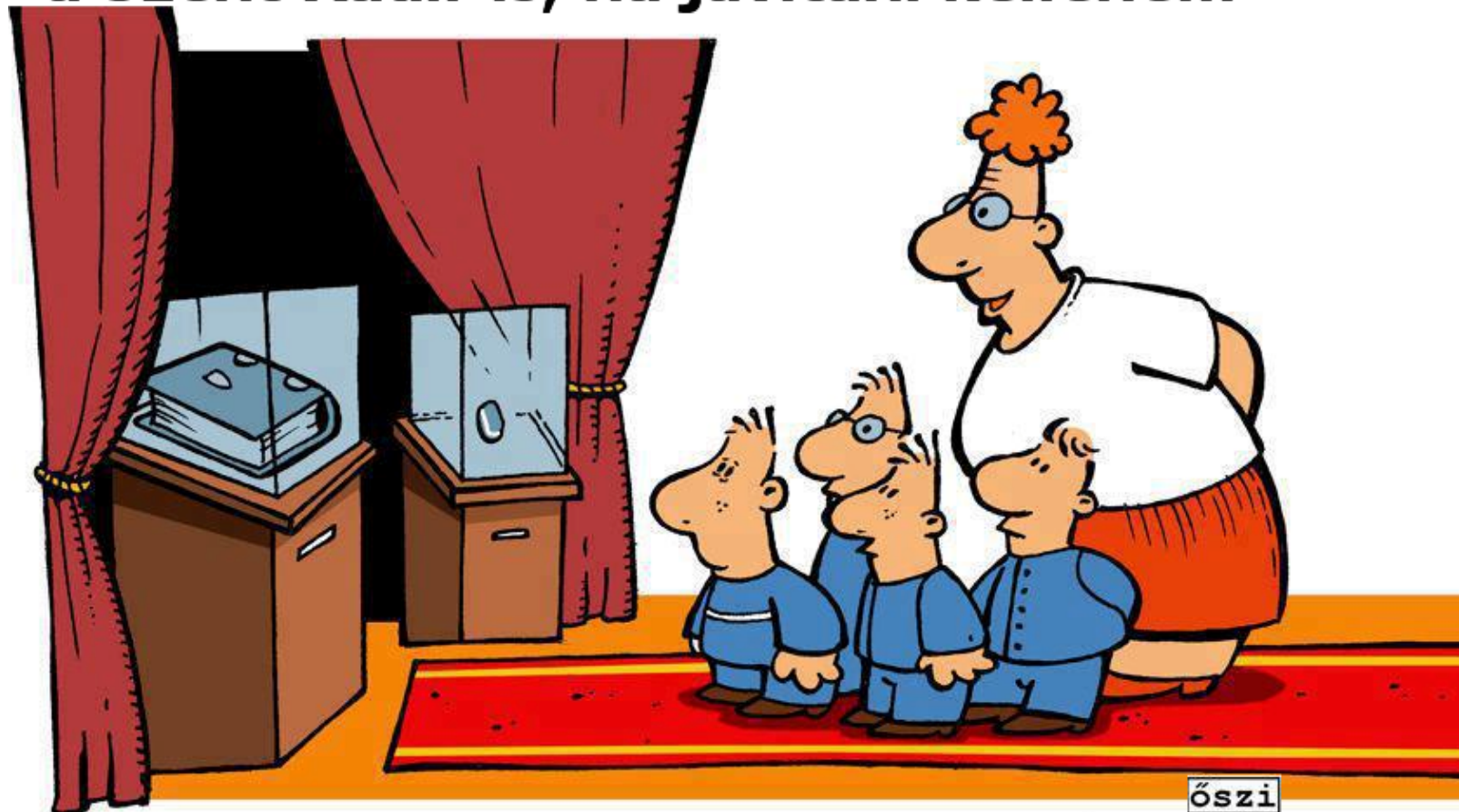

Alkot(mányoz)ó+az ő jeles instrumentuma(i)?!

Zongorához is jár fejsze?!

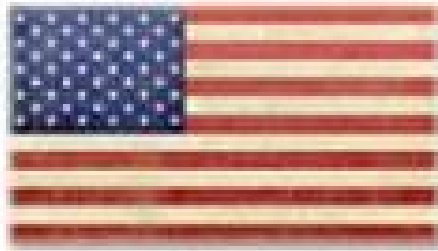
Igen, igen gyerekek ez itt a mi Szent Alaptörvényünk... és ni-ni, ott van mellette a Szent Radír is, ha javítani kellene...

Diplomatikus érv + különvélemény?

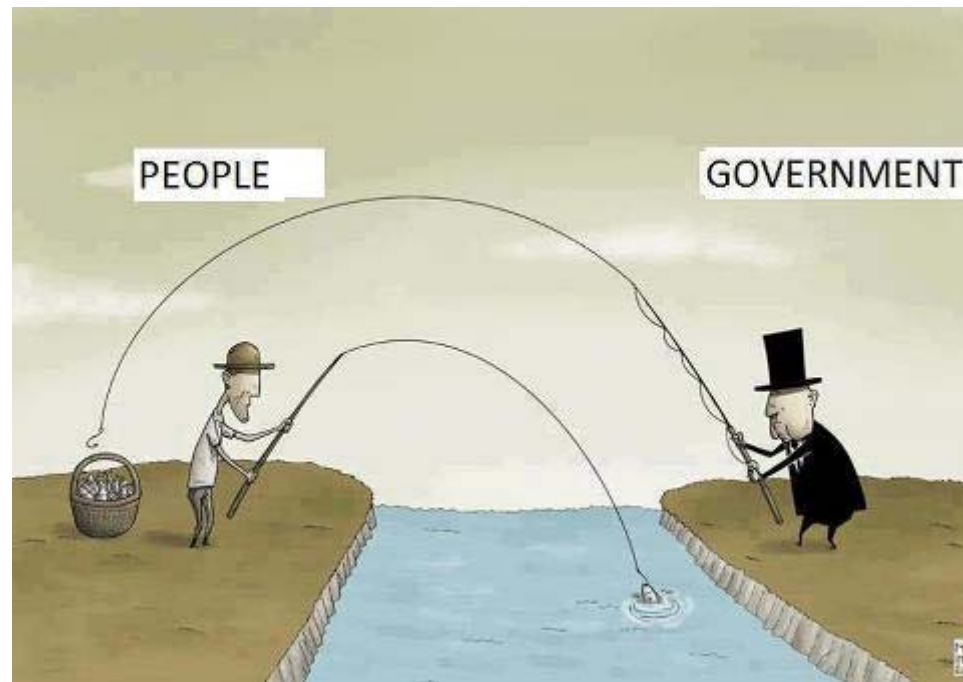
Aranyigazság

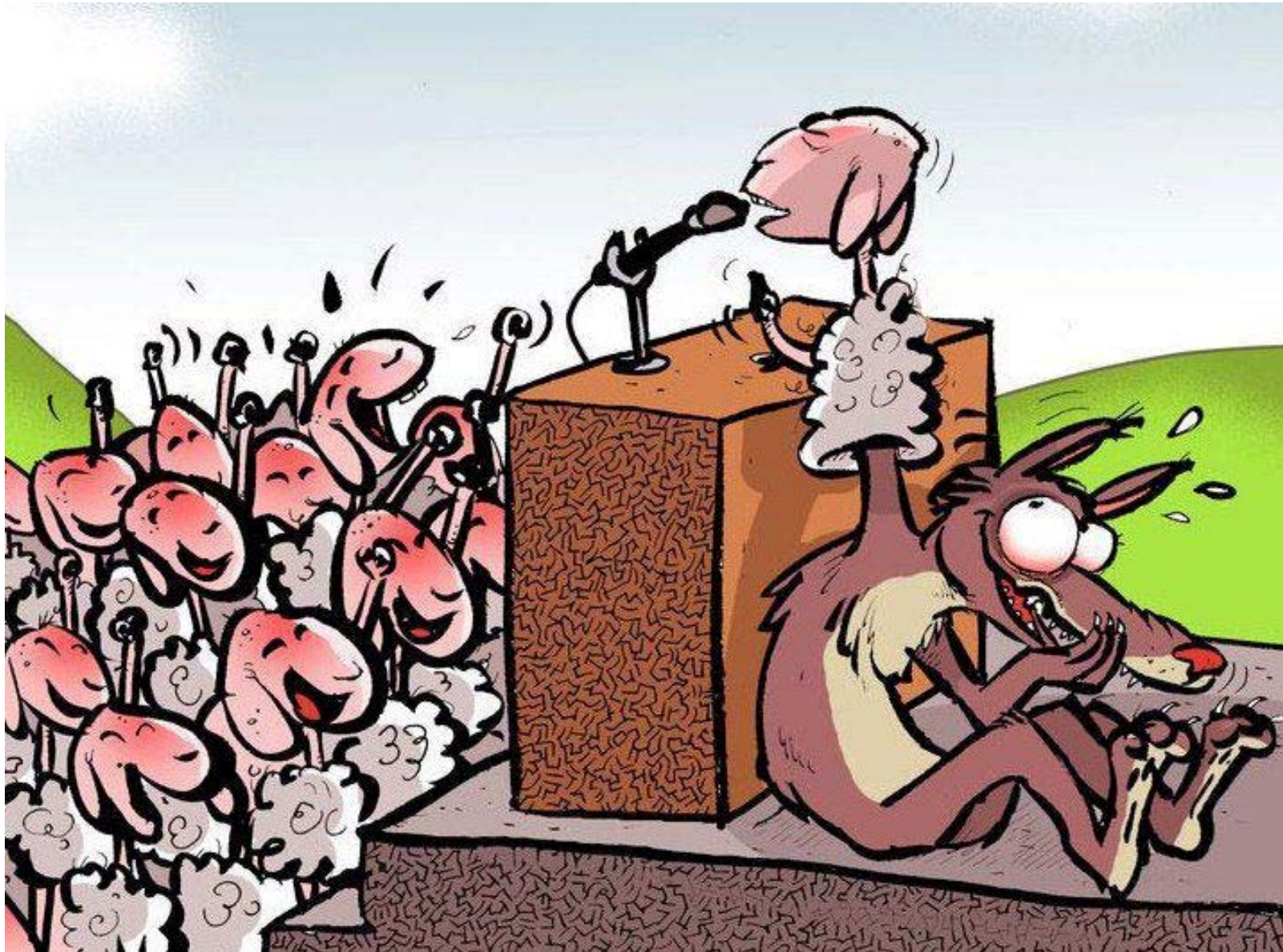
When the people fear the government,
there is tyranny; when the government
fears the people, there is liberty.

THOMAS JEFFERSON

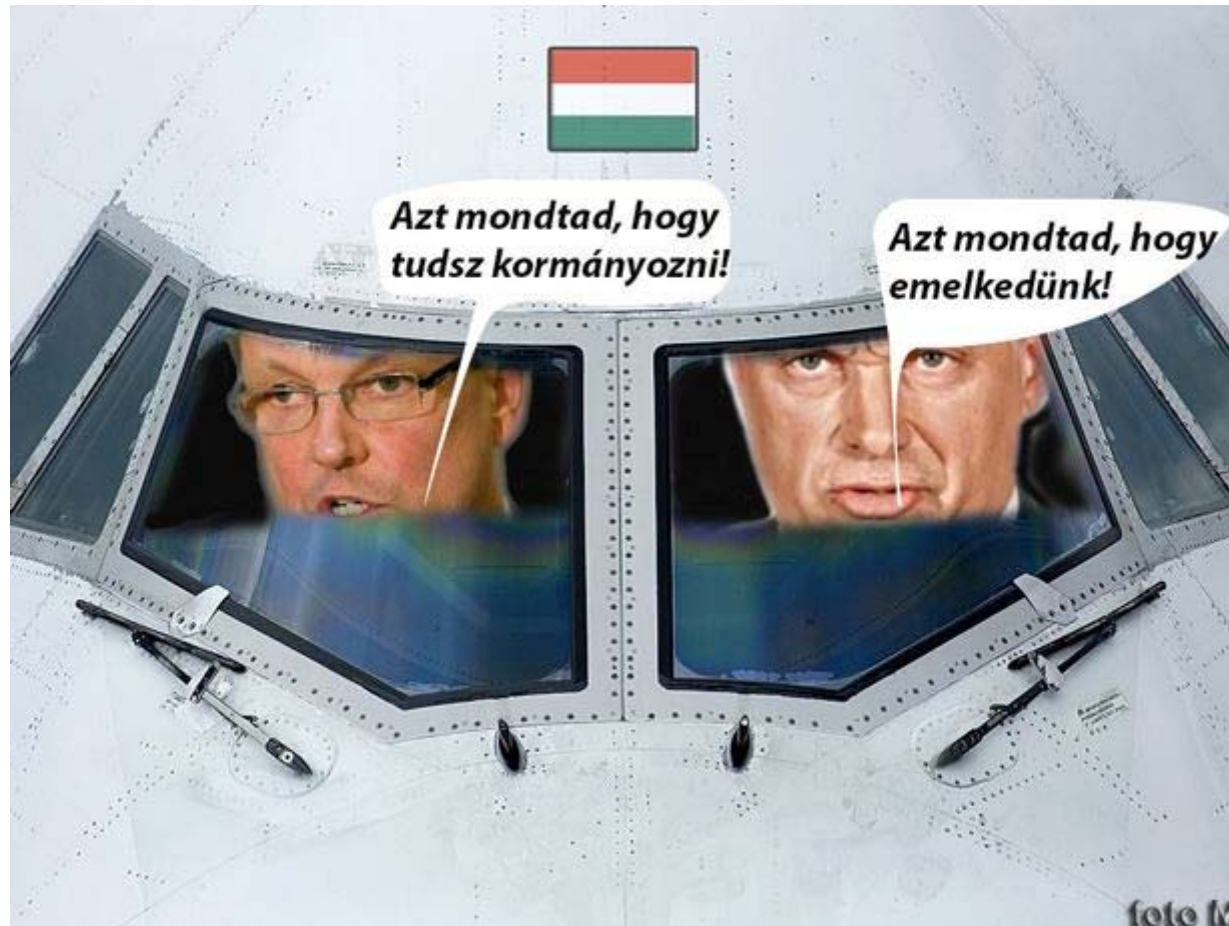
Azért a víz az úr?!

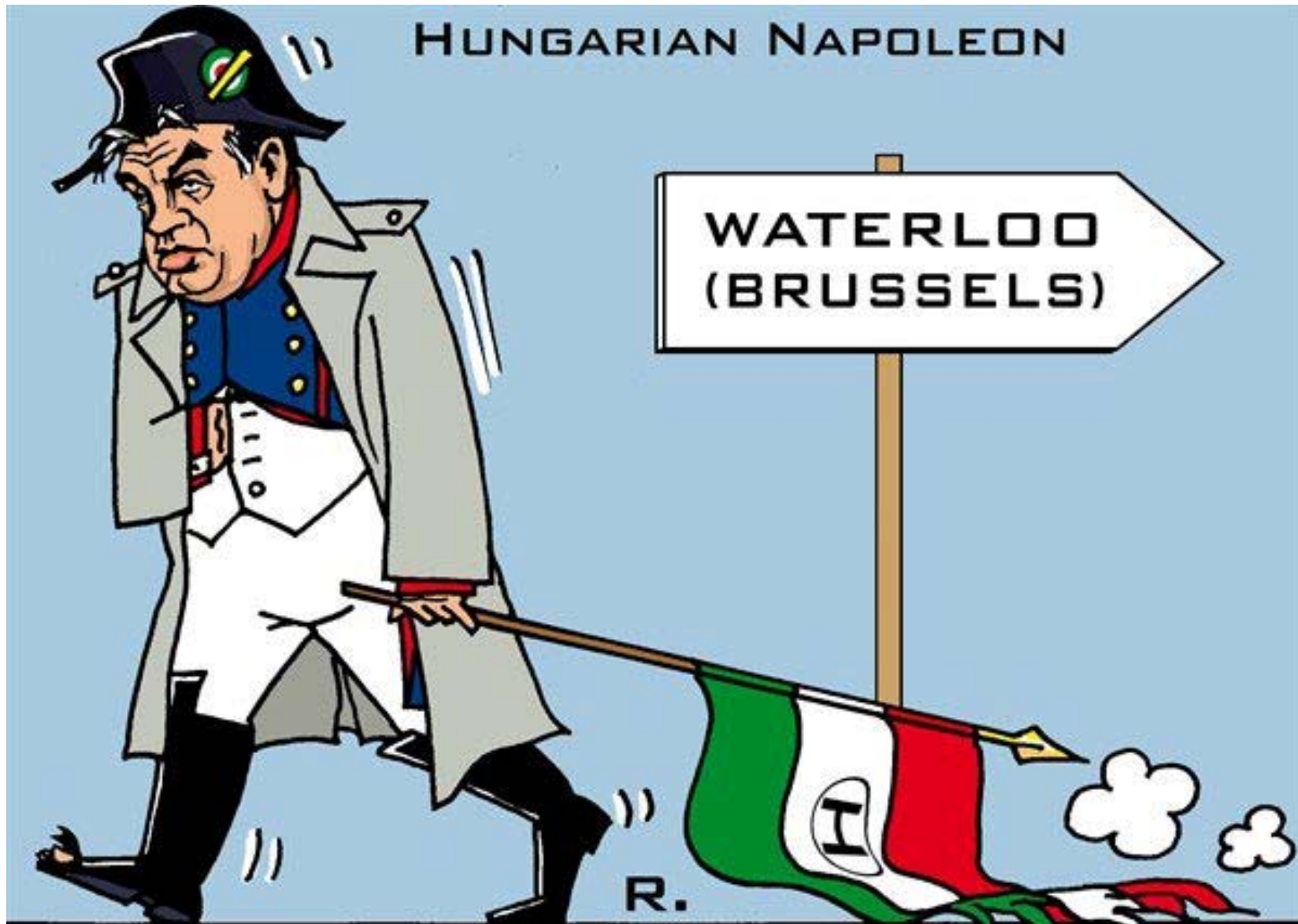
Ki nevet a végén?

Politikai pilótajáték?!

Ez a harc lesz a végső...

Csak akarni kell?!

**DE ANYAAA, ÉN NEM AKAROK
FOCISTA LENNI!!**

**TUDOM, ÉDESEM, DE EBBEN AZ ORSZÁGBAN
CSAK ÍGY LEHET ÉRVÉNYESÜLNI**

zipmeme

Bezzeg, a foci: drága szabadrúgás?

Hozzáértés

Mielőtt bármibe
belekezzesz,
tanuld meg hogy
lehet befejezni!

Szakadék

Kinek-minek a szakadéka lesz a közelgő parlamenti választás?!

Íme, egy 2014-es szavazófülke?!

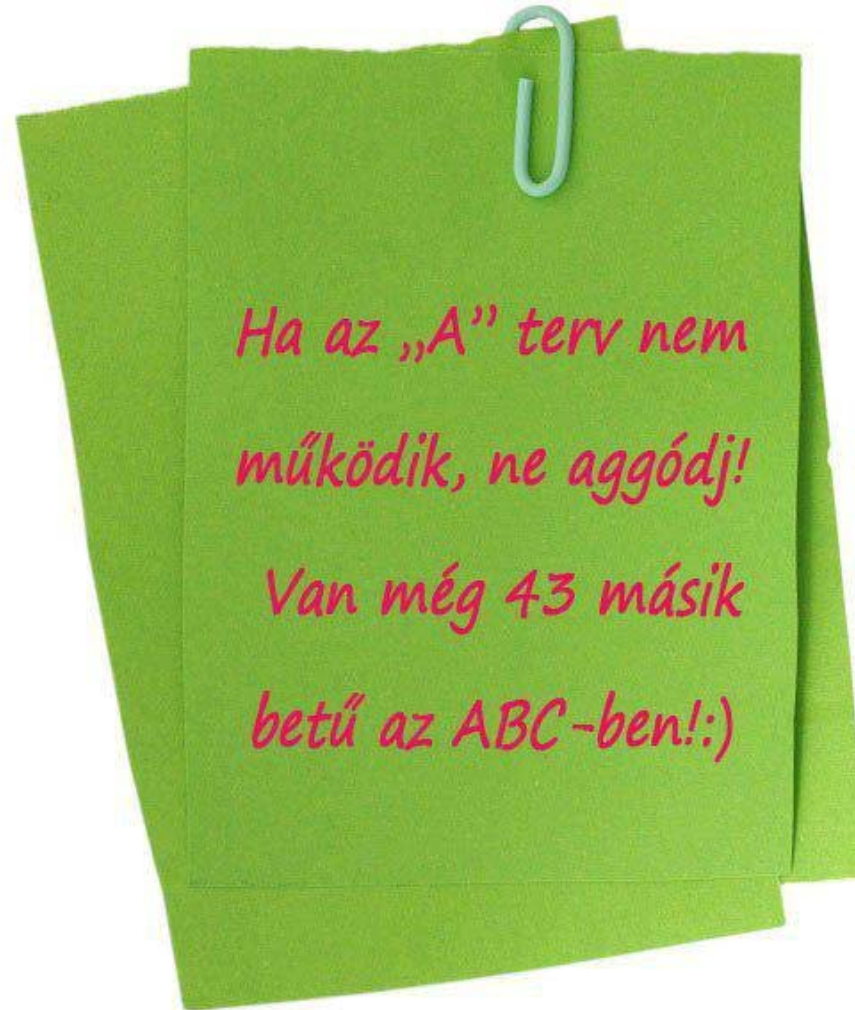
Kit is kell rehabilitálni?

Vissza a munka frontjára!

A kormány megkezdte a rokkantnyugdíjasok rehabilitását

Nevezetes tervek vannak

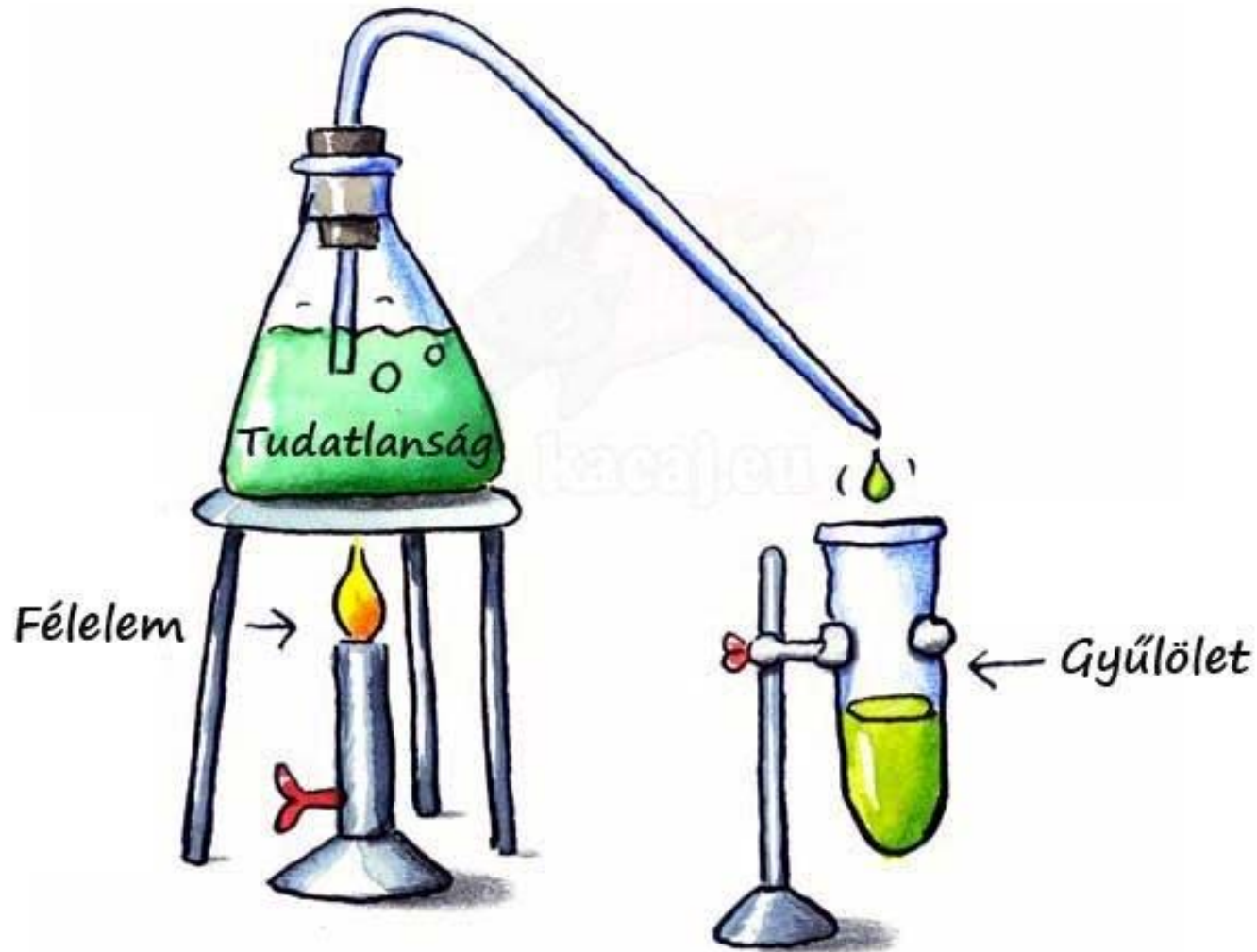

(EI)helyezkedés, esélyek, bagóért

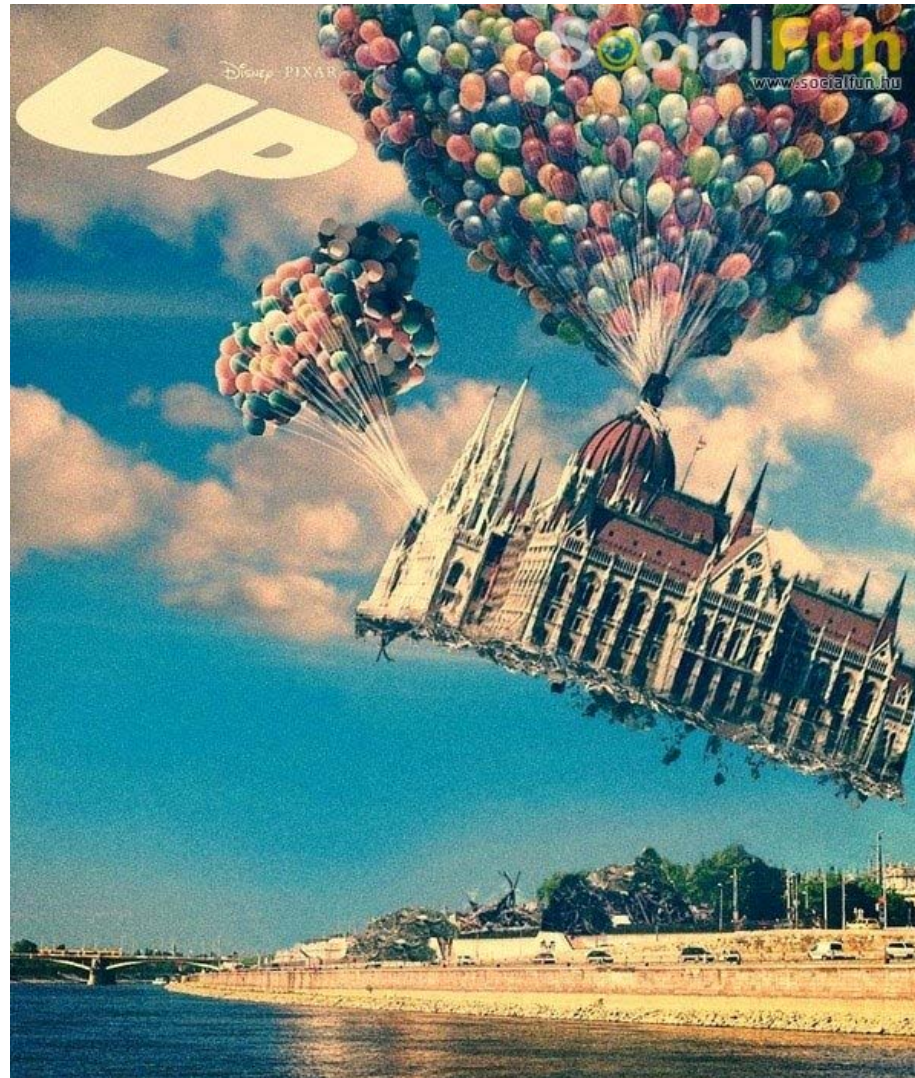

dohányzásra kijelölt hely

Gyúelegy: a szélsőség lényege

(F)elszálltak?

Egyéni indítvány, vastagbőr, bakugrás,
közjogi remekmű

Az egyesült széthúzás nemzete

Tréfa: az angol ülve gondolkodik, a francia állva, az amerikai asztra tett lábbal, az orosz betárazva, az indiai jógázva, a magyar meg utána (post festa).
Igaz?!

***"Ha mindig igazat mondasz,
semmire sem kell emlékezned."
(Mark Twain)***

O.V.: Mert az egész világ azt hiszi, hogy
szükségünk van rá.

Legyen béke+legyen kölcsön, csak ne
legyen békekölcsön!

A kormány kitart, az EU betart(at)

A **jogi kultúra is botrányos**. Eltorzult arccal fogják a fejüket külhoni barátaink, szövetségeseink, kollégáink. Lassan az Unió lényege rendül(het) meg, ha az EU-ban Münchhausen báró, a szőnyegen repülő fundamentalista, a határtalan hittérítő, a szómágus, a cseles középjátékos, az irredenta győzhet. A lódításra (hódításra) épülő szisztémában semmi sem biztos, és senki nem nyertes. **Nem csak szankcionálás lehet a szembenállás következménye: egyszerűen lecsúsztatják Európa jobb felének térképéről a renitens országo(ka)t.** **Gyilkos poén valós közjogi bázisról:** régi alkotmány: Magyarország gazdasága olyan **piacgazdaság**, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon **egyenjogú és egyenlő védelemben részesül**. **Alaptörvény: 0. Nincs fair határ az állami és a magángazdaság között.** **Államkapitalizmus=álomkapitalizmus?**

Alázat

“Az a baj a világgal, hogy a hülyék mindenben holtbiztosak, az okosak meg tele vannak kételyekkel.”

Bertrand Russell

